

*Katre Uluslararası İnsan Araştırmaları Dergisi –
Katre International Human Studies Journal*
ISSN: 2146-8117 e-ISSN: 2148-6220
June / Haziran 2020, 9: 185-221

**Abdülkadir Badıllı'nın Hayatı, İlmî Şahsiyeti ve Hadis
Araştırmaları**

The Life of Abdulkadir Badıllı Ağabey and His Researches on Hadith

Musa Kâzım Yılmaz

Prof. Dr., Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Temel İslami Bilimler Bölümü,
Tefsir Anabilim Dalı
Professor Doctor, Harran University, Faculty of Theology,
Department of Qur'anic Exegesis
Şanlıurfa/Turkey,
musakazimyilmaz@gmail.com orcid.org/0000-0003-0901-8904

Article Information / Makale Bilgisi

Article Types / Makale Türü: Research Article / Araştırma Makalesi

Submitted / Geliş Tarihi: 9 May / May 2020

Accepted / Kabul Tarihi: 28 June / Haziran 2020

Published / Yayın Tarihi: 30 June / Haziran 2020

Pub Date Season / Yayın Sezonu: June / Haziran

Issue / Sayı: 9 Pages / Sayfa: 185-221

Cite as / Atıf: Yılmaz, Musa Kâzım. "Abdülkadir Badıllı'nın Hayatı İlmî Şahsiyeti ve Hadis Araştırmaları [*The Life of Abdulkadir Badıllı Ağabey and His Researches on Hadith*]". *Katre Uluslararası İnsan Araştırmaları Dergisi – Katre International Human Studies Journal* 9 (June / Haziran 2020), 185-221.

Plagiarism / İntihal: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software. / Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

Copyright © Published by İstanbul İlim ve Kültür Vakfı / Istanbul Foundation for Science and Culture, İstanbul, Turkey. All rights reserved.

Abdülkadir Badıllı'nın Hayatı İlmî Şahsiyeti ve Hadis Araştırmaları

Öz: Şanlıurfa'da Badıllı aşiretinin ileri gelenlerinden ve Said Nursi'nin genç talebelerinden biri olan Abdülkadir Badıllı (1936-2016) çalışkanlığı, tevazuu, Risale-i Nur'un neşri konusunda ortaya koyduğu gayret ve fedakârlığı, Said Nursi'nin hayatını ve Risale-i Nur'da geçen hadislerin kaynaklarını araştırma konusundaki başarısı ile öne çıkan bir şahsiyettir. Doğru dürüst resmi bir tahsili olmamakla birlikte - diplomalarını dışarıdan sınavlara girerek almıştır- Türkçe, Arapça ve Farsça'yı bu dillerde kitap yazabilecek seviyede öğrenmiş, özellikle Hadis alanında kendisini çok iyi yetiştirmiş, bu sebeple kendisine Harran Üniversitesi tarafından "fahri doktora" unvanı verilmiştir. Onun yazmış olduğu kitaplar, Said Nursi'yi tanıma ve onun yazdığı Risale-i Nur eserlerini anlama bakımından son derece önemli çalışmalardır. Badıllı'nın Risale-i Nur'da geçen hadislerin kaynak çalışması daha da önemlidir. Çünkü bunlar sayı bakımından bini aşmakta büyük çoğunluğu iman meseleleriyle ilgili bulunmaktadır. Bu çalışmada Badıllı'nın hayatı, Risale-i Nur mesleğine yaptığı hizmetleri, Risale-i Nur'un doğru anlaşılması için ortaya koyduğu çalışmalar ele alınmıştır. Bu makalenin başlıca kaynakları önce kendi eserleri, Said Nursi ile ilgili hatıraları, internette özellikle haber nitelikli olarak yer alan bilgiler ve benim de manevi bir ağabeyim olması münasebetiyle şahsi müşahedelerim ve tecrübelerimdir.

Anahtar Kelimeler: Abdülkadir Badıllı, Badıllı, Bediüzzaman, Risale-i Nur, Şanlıurfa.

The Life of Abdülkadir Badıllı Ağabey and His Researches on Hadith

Abstract: Abdülkadir Badıllı (1936-2016) is one of the leading persons of Badıllı Tribe in Şanlıurfa and at the same time one of the disciples of Said Nursi. He became known with his personal characteristics such as industriousness, modesty, as well as with his efforts and devotion he put forward in publishing Risale-i Nur and his success in making research on the life of Said Nursi and the sources of the hadiths taking place in Risale-i Nur texts. Even though he did not take any formal education, he was able to receive school diplomas by taking the exams from outside and learn

Turkish, Arabic and Persian at such a level to write books in these languages. He was very successful in educating himself in the field of Hadith Science and he was awarded with “Honorary Doctorate” for that reason. His works are very important in terms of recognizing Said Nursi and understanding the books of Risale-i Nur. His study on the sources of hadiths taking place in Risale-i Nur is even much more important as they exceed one thousand in number and majority of them concern with the issues of belief. In this article we investigate Badıllı’s life, the researches he made on the school of Risale-i Nur and the works he wrote for the understanding of Risale-i Nur. The sources used for this article are his works, his memories about Said Nursi, the information noteworthy as news about him taking place in online sources and my personal observations and experiences related to him as he was my spiritual brother.

Keywords: Abdülkadir Badıllı, Badıllı, Said Nursi, Risale-i Nur, Şanlıurfa.

Giriş

Abdülkadir Badıllı (1936-2016) Şanlıurfa’da Badıllı aşiretinin ileri gelenlerinden ve Bediüzzaman Said Nursi’nin genç talebelerindedir. Gençliğinde tahsil imkanı bulamadığı halde, sonradan kendisini şahsi gayretleriyle yetiştirmiş ve Harran Üniversitesi kendisine “fahri doktora” unvanı vermiştir. Vefat ettiğinde cenazesine başta bazı bakanlar olmak üzere büyük bir halk kitlesi katılmış ve arkasında on altı eser bırakmıştır. Bu çalışmada onun hayatını, Bediüzzaman Said Nursi ile olan münasebetini, Risale-i Nur’a olan hizmetini inceleyeceğiz ve eserlerini tanıtacağız.

1. Hayatı

1.1. Aşireti ve Gençliği

Abdulkadir Badıllı 1936 yılında Şanlıurfa’ya bağlı Akziyaret nahiyesinin Şeyhzeliha köyünde dünyaya geldi. Babasının adı Abdurrahman, annesinin adı Havva’dır. Amcası Badıllı aşiretinin reisidir.

Badıllı aşireti, Anadolu'nun en eski aşiretlerinden biri olup ilk defa 1521 senesinde bir kayıta ismine rastlanmaktadır. Ancak Anadolu'ya gelişleri bundan çok öncesine rastlamaktadır. Selçukluların, Abbasi Halifesi'nin daveti üzerine 1055 yılında Bağdat'a girmeleriyle birlikte Badıllıların da Halep, Urfa, Şam ve Diyarbakır bölgelerine geldikleri tahmin edilmektedir. 1335 tarihinde Dulkadiroğulları Beyliği'nin kuruluşunda da yer almışlardır. Kurtuluş Savaşı sırasında Badıllı Said Bey, Urfa'da Fransızlara karşı savaşmış ve savaşın kazanılmasında önemli rolü olmuştur.¹ Urfa'da Badıllı aşiretinin yirmi beş civarında köyü olup kendilerini Kürt asıllı olarak tanımlarlar ve anadilleri de Kürtçedir.

Resim-1: Abdülkadir Badıllı'nın son yıllarından

Abdülkadir Badıllı kendi ifadesine göre aşiret gelenekleri içinde yetişti. Köy hocasından dini bilgileri aldı. Resmi tahsil görmedi. Aşiretinin tarikatla ilgisi nedeniyle o da çocukluk zamanında tarikat adabını öğrendi ve mümkün olduğu ölçüde bu adaba riayet etmeye çalışıyordu. Herkeste olduğu gibi o da çocukluk zamanında bir mürid-i kâmil bulmayı ve ona intisab etmeyi aşk derecesinde istiyordu. Bediüzzaman Said Nursî'nin ismine daha önce amcalarından duymuştu. Ondan sitayişle

¹ Vikipedi, “Badıllı (aşiret)”, (Erişim 10 Ekim 2020). Badıllı aşiretinin kökeni hakkında ayrıca bk. Mehmet Nuri Şanda, “Geçmişten Günümüze Beydili Aşireti”. *Doğu Anadolu Sosyal Bilimlerde Eğilimler Dergisi* 1/2 (Aralık 2017), 64-75; Badıllı Aşireti (Badıllılar), “Badıllı Kelimesinin Anlamı” (Erişim 10 Mart 2020).

bahsediyorlardı. Onlar Bediüzzaman'dan Molla Said-i Kürdî diye bahsediyorlardı. Bu arada Bediüzzaman hakkında daha geniş bilgiyi, köylerinde tahsildarlık yapan ve Kastamonu'da Bediüzzaman'la tanışmış olan Tillo'lu Tahsin Efendi'den alır. Bunun üzerine Bediüzzaman'ı ziyaret etmek ve ona intisab etmek ister. Ancak Tahsin Efendi onun nerede ikamet ettiğini bilmemektedir. Ayrıca çok sıkı takip ve tarassut altında olduğunu söylemişti.²

1955 yılında 17 yaşına gelmişti. Bir yaz günü babası Urfa'dan geldiğinde, kendisine Bediüzzaman'ın Abdullah ve Hüsnü isminde iki talebesinin Urfa'da olduğunu haber verir. Bu habere çok sevinmişti. Babası başka bir gün yine Urfa'ya gider. Bediüzzaman'ın öğrencilerine, Abdülkadir'den bahseder ve “Yazısı güzel zeki bir oğlum var. Hem annesi ölmüş, yetimdir; onu size göndereyim ve sizin olsun.” der. Babası bu sözleri samimiyetle söylemiştir. Çünkü çocuklarının dindar bir kişi olmalarını isterdi. Fakat hükümetle Said Nursî arasında hoşnutsuzlukların olduğunu bildiği için, dostu olan valiye de çıkar. Vali, Demokrat Parti düşüncesinde bir zattır. Zaten dönem de Demokrat Parti dönemidir. Emniyetin Risale-i Nur talebeleri üstündeki baskısını kaldırmak, en azından azaltmak ve muhtemelen oğlunu da korumak maksadıyla valiliğe bir dilekçe verir. Risale-i Nur talebelerinin iyi hallerinden bahseder. Sonra da oğlunu onlarla tanışsın diye Urfa'ya gönderir.³

Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman'ın talebeleriyle tanışmak için Urfa'ya gider. Balıklıgöl kenarındaki Ridvaniye Camiine gider. Bediüzzaman'ın öğrencilerinin kaldığı odaya girer. Onlara kendini tanıtır ve Şeyh Said-i Kürdî'nin adresini ister. Onlar niçin Üstadı ziyaret etmek istediğini sorarlar. O da “tarikat almak” için ziyaret etmek istediğini söyler. Onlar, “Kardeşim! Üstadımız tarikat vermez, Risale-i Nur mesleği tarikat değildir” derler. Önce onların şaka yaptığını zanneder, fakat sonradan ciddi olduklarını görür. O, Şeyh Said veya Molla Said der, fakat talebeleri Üstad derler. Gece de onların yanında kalır ve nihayet Bediüzzaman'ın bir tarikat şeyhi olmadığını anlar. Fakat yine de Bediüzzaman'ı ziyaret etmekten vazgeçmez. Çok fazla ısrar edince “Şu kitabı yaz getir, sana Üstad'ın adresini veririz” derler. Köyüne döndükten sonra birkaç gün içinde o kitabı yazar. Yol hazırlığını yapar ve kitapla beraber tekrar

² SorularlaRisale, “Bediüzzaman Said Nursî” (Erişim 10 Mart 2020).

³ SorularlaRisale, “Bediüzzaman Said Nursî” (Erişim 10 Mart 2020).

Urfa'ya gelir. Bediüzzaman'ın öğrencileri onun adresini kendisine verirler. Ayrıca yazdığı kitabı da ona hediye etmesini söylerler. Nihayet Badıllı yola koyulur ve bir sonbahar gününde Isparta'da Çarşı Camii civarında Bakkal Nuri Benli vasıtasıyla Bediüzzaman'ın evine kadar gelir.⁴

1.2. Bediüzzaman Said Nursî'yi Ziyaretleri

Bediüzzaman'ın talebelerinden orada bulunan Zübeyir Gündüzalp veya Bayram Yüksel, Üstad'a kendisini ziyaret için Urfa'dan Abdülkadir isminde bir gencin geldiğini söylerler. Üstad onun ziyaretini kabul eder. Badıllı, heyecanla merdivenleri çıkar. Koşup üstadın ellerine sarılıp öper ve başına koyar. Üstad da onu şefkatle başından çekip öper ve "Otur kardaşım!" der. Badıllı hemen diz çöküp oturur. Zübeyir de yanlarındadır. Sonra konuşmalar şöyle devam eder.

- "Merhaba, safa geldin kardaşım! Senin adın nedir?"

- "Abdülkadir."

- "Maşallah! Ben Abdülkadir ismiyle çok alâkadarım. Ben birkaç gündür kimseyi kabul etmiyordum, hattâ yanımdaki talebelerimi de... Bana bir şey lâzım olduğu zaman yazıp kapının arkasından gönderiyordum. Fakat sen bana şifa oldun. Öyle değil mi Zübeyir!" diye sordu.

Zübeyir, "Evet öyledir, Üstadım!" der ve Bediüzzaman sözüne devam eder:

- "Ben daha Urfa'dan dün mektup aldım." Senin için 'Gelmeye lüzum yok, ben onu Abdülkâdirlerin en birincisi olarak kabul edip duama dahil ettim'dedim. "Sen niye geldin?" der. Fakat bunu söylerken inciterek, tenkit ederek değil, belki okşayarak şaka ederek söylüyordu. "Madem öyledir, ceza olarak seni bugün tekrar geri göndereceğim." diye ekler.

Badıllı, "Peki efendim" der. Sonra istinsahta bulunduğu kitabı çıkarıp kendilerine hediye eder. O kitapla beraber Abdullah Yeğin'in yazdığı mektupları kendilerine takdim eder. Bediüzzaman,

- "Maşaallah, bu senin hattın mıdır?"

⁴ SorularlaRisale, "Bediüzzaman Said Nursî", (Erişim 10 Mart 2020).

- “Evet efendim!”

- “Ben bunu aldım, kabul ettim. Şimdi arkasına bir dua yazıp benden sana bir hatıra olarak hediye edeceğim” der ve kalemini çıkarıp bir dua yazar ve Badıllı’ya uzattır. O da kendisine teşekkür eder. Daha sonra konuşma Bediüzzaman’ın sözüyle devam eder:

-“Senin babanın adı nedir?”

-“Abdurrahman.”

-“Kaç kardeşiniz?”

-“Altı erkek kardeşiz.”

-“Tamam öyle ise! Ben seni Abdurrahman’a vermeyeceğim!”

-“Kürt müsün, Arap mısın?”

-“Kürdüm efendim.”

- “Zübeyir, bu Kürt oğlunu babasına vermeyeceğiz” der ve sonra sorusuna devam eder: “Ne iş yaparsın?”

- “Avcılık efendim.”

-“Sizin oralarda ne gibi hayvanlar bulunur?”

-“Ceylan, tavşan, ördek ve keklik bulunur.”

-“Her ava çıktığımızda ne kadar para masraf edersiniz?”

-“Bazen olur ki elli lira da masraf yaparız.”

-“Peki! Siz o parayla ehli hayvan alıp etini yeseniz, daha iyi olmaz mı?”

-“Evet efendim! Daha iyi olur muhakkak.”

-“Sen hangi aşiretensin?”

-“Badıllı aşiretindenim.”

-“Aşiretin kaç çadırıdır?”

-“Efendim şimdi çadır yok, yirmi beş kadar köy vardır.”

-“Peki aşiretinizin reisi kimdir?”

-“Amcamdır.”

-“Baban mı?”

- "Hayır efendim amcamdır."

Bediüzzaman anlamaz gibi görünür ve "Ben babanı eski adil reisler gibi kabul ediyorum" der. Sonra mevzuyu değiştirir ve "Risale-i Nur'u okudun mu?" diye sorar.

- "Okuyacağım efendim! Ben de Urfa'daki talebelerinizin yanına gidip onlar gibi hizmet etmek istiyorum."

- "Peki benden kabul, fakat onlarla da istişare et."

- "Peki efendim!" Bediüzzaman sonra sözü değiştirir:

- "Urfa'dan Van'a yol var mı?"

- "Evet efendim."

- "Peki ya Van'dan Bağdat'a?"

- "Onu bilmiyorum efendim."

- "Ben Şeyh Abdülkadir-i Geylânî (ö. 561/1165) ile çok alâkadarım. Oralara gelsem Bağdat'a gitmeyi düşünüyorum. Seni talebelerimin içindeki bütün Abdülkadir'lerin birincisi olarak da kabul ettim." Daha sonra, "Zübeyir ve Ceylân gibi kabul ettim, sen benim Abdurrahman'ımsın." dedi. Sonra:

- "Sen *Tarihçe-i Hayat*'taki Abdurrahman'ın resmini gördün mü?" der ve yeğeni Abdurrahman'ın resmini çıkarıp Badıllı'ya gösterir. "Buna benziyorsun, seni onun gibi kabul ettim. Maşaallah, benim Abdurrahmanım maşaallah! Sen madem benim için geldin, senin yol masraflarının iki mislini vermek mecburiyetindeyim. Fakat madem 'Gelmesin!' dediğim halde geldin, yalnız iki buçuk lira vereceğim." der, kesesini çıkarır, iki buçuk lira demir paradan verir. Sonra:

- "Sen Urfa'daki talebelerimden olan Vahdi Gayberi'yi tanıyor musun?" diye sorar.

Badıllı, "Hayır efendim tanımıyorum." der. Bediüzzaman bir-iki zat daha sorar. Badıllı onları da tanımadığını söyler. Sonra sözüne şöyle devam eder:

- "Nurşin şeyhleri Risale-i Nur'la alâkadar oluyorlar mı?"

- "Bilmiyorum efendim."

- "Maşaallah kardaşım! Sen bana şifa oldun. Sesim bütün

bütün kesilmişken, şimdi bak tam açıldım. Ben seni has talebelerim içinde evlâd-ı mânevî olarak kabul edip duama dahil ettim. Sen de bana dua et!”

- “İnşaallah efendim!”

- Kardeşim bir saatlik görüşmemiz Allah için olduğundan, bin saat değerindedir. Beni tarassutlarıyla çok taciz ediyorlar. Yoksa seni yanımda bırakırdım. Yine de inşaallah seni bir zaman yanıma alacağım. Madem öyledir, seni bugün Urfa'ya göndereceğim. Bütün Urfalılara selâm söyle. Bütün onlara dua ettiğimi söyle. Hattâ onların mezarda yatanlarına da dua ediyorum. Urfa'nın hükûmetine dua ediyorum. Onun Belediye Reisine selâm söyle. Peki kardeşim!

“Peki kardeşim!” der demez Zübeyir ayağa kalkar. Badıllı da ziyaretin sona erdiğini anlar. Hemen Üstad'ın ellerini tutup öper. Üstad da yine kendisini kucaklayıp boynundan öper. Üstad, Badıllı'nın arkasından “Abdurrahman'ım!” diye söylenirken, Badıllı da hüzün ve neşve ile karışık duygular içinde yavaş yavaş merdivenlerden iner.⁵

Bu görüşmeden sonra Badıllı, kendi ifadesiyle “memnun ve mahzun olarak” memleketi Urfa'ya döner. Bu görüşme sonucunda yine kendi ifadesine göre “Sanki kalbi üstadı olan Hz. Said'le çelik halatlarla perçinleşmişti”.⁶ Artık köye dönmek de yok, avcılık yapmak da yoktu. Üstad'ın tavsiyeleri doğrultusunda İslâm'a hizmet etmek lazımdı. On yedi yaşında Üstadı tanıyan Badıllı, bir ömür boyu hep Risale-i Nur hizmetinin içinde olacak, maddî-manevî bütün varlığını bu hizmet için seferber edecekti.

Urfa'ya döndükten sonra avcılığı bırakır, tüfeğini satar; Abdullah Yeğin ve diğer Risale-i Nur talebeleriyle birlikte medresede kalmaya devam eder. Bu arada eski bir teksir makinesi alıp Urfa'da bazı risaleleri bu yolla çoğaltmak düşüncesi ortaya çıkar. Badıllı'nın annesinden miras kalan kırk koyunu vardır. Hemen bunları satıp bir teksir makinesi alınması teklifinde bulunur. Koyunlar satılır, 1500 küsur lira tutar. Teksir makinesi almak için İstanbul'a gitmek lazımdır. Fakat bu hususu bir de Üstad'la istişare etme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bunu bir fırsat bilen Badıllı tahminen 1955 senesinin Eylül-Ekim aylarında yola

⁵ SorularlaRisale, “Bediüzzaman Said Nursi” (Erişim 10 Mart 2020).

⁶ SorularlaRisale, “Bediüzzaman Said Nursi” (Erişim 10 Mart 2020).

koyulur. Ama Üstad şimdi Isparta'da değil Barla'dadır. Nihayet birtakım zahmetlere katlanarak Barla'da Bediüzzaman'ı ikinci defa ziyarete muvaffak olur. Üstad teksir makinesinin alınmasına sıcak bakar, ancak risalelerin düzgün basılması hususunda hassas olduğu için, "Sen 1500 liralık fedakârlık yapıyorsun ama, teksir edeceğin risalelerin sıhhatine azamî dikkat etmek lâzımdır." diyerek ikazda bulunur. Badıllı da, "İnşaallah efendim!" diyerek bu ikazı memnuniyetle alır.⁷ Üstad kendisi için getirdiği hediyelerin parasını çıkarıp verir. Ertesi sabah Üstadın diğer öğrencilerle birlikte yaptığı derse katılır. Üstad bu dersinde eski talebelerinin kahramanlıklarından bahseder ve şimdiki Nur talebelerinin hizmetlerini de takdir eder. Badıllı'ya hitaben de, "İşte sen o eski talebelerime benzersin. Fakat benim şimdiki talebelerim ölünceye kadar, Risale-i Nur hizmetinde sadıkâne bir şekilde vakf-ı hayat ederek çalışıyorlar. Bunlar eski talebelerimden fazilet bakımından daha üstündürler." der. Teksir makinesinin alınıp Nur hizmetinde kullanılacak olmasından dolayı son derece memnu olur ve "İnşaallah bu teksir makinesi ileride Urfa'nın âlem-i İslâm'a ilim hakikatını neşreden bir merkez halini almasına vesile olacak. Bütün Nurları neşir için sana izin veriyorum." diyerek Badıllı'ya iltifatta bulunur. Daha sonra İstanbul'a gidip teksir makinesini alıp Isparta'ya gelir. Bu vesileyle tekrar üstadı ziyaret eder. Barla'da bir hafta kalır. Yine Üstad'ın sabah derslerine katılır, oldukça feyizyâb olur. Ayrılacağı gün Bediüzzaman, "Seni yanımda bırakmak istiyorum. Seni artık Abdurrahman'a (babası) vermeyeceğim, bana Tahirî'yi çağırın." der. Tahirî Mutlu gelince, "Tahirî ne dersin, ben bu Kürdoğlunu göndereyim mi? Yoksa burada yanımda mı kalsın?" diye sordu. Tahirî Mutlu da, "Efendim! Siz bilirsiniz ama, gidip Urfa'da hizmet etse daha iyi olmaz mı acaba?" der. Bediüzzaman da, "Peki öyleyse, Urfa'ya gitsin." diyerek son kararı vermiş olur. Sonra Sav köyünde bir gün kalır ve teksir makinesinin nasıl çalıştığını öğrenir. Veda için tekrar Üstad'ın huzuruna çıktığında, Üstad, "Urfa taşıyla toprağıyla mübarektir. Urfa'ya gelmeyi çok düşünüyorum. İlk fırsatta geleceğim inşallah! Fakat şimdi şu anda gelsem Suriye ile Türkiye'yi birleştirmek mecburiyetinde kalacağım, bu da şimdi olmaz." der. Badıllı, Üstadın elini öpüp ayrılırken bütün Urfalılara

⁷ SorularlaRisale, "Bediüzzaman Said Nursi", (Erişim 10 Mart 2020); Musa Kâzım Yılmaz, "Abdülkadir Badıllı Ağabey", Yeniurfa Gazetesi (29 Aralık 2014).

selâm gönderir ve şöyle der: “Ben her sabah Urfa’nın ahyâ (dirilerine) ve emvatına (ölülerine) dua ediyorum. Onlar da bana dua etsinler.”⁸ Bu hüznü ayrılıktan sonra Badıllı Urfa’ya döner ve teksir makinesiyle Risale-i Nurları basarak çoğaltmaya çalışırlar. Bediüzzaman’ın teksirlerin düzgün yapılması konusunda ihtarı, zamanla bazı şarlatanların ortaya çıkıp neşir yoluyla Risale-i Nurları tahrif etmek isteyenlere kuvvetli bir işaret taşıyordu.

1959 yılında askerliği gelmişti. Askerliğini Ankara’da yapacaktı. Bunu fırsat bilen Badıllı, önce Isparta’ya gidip Bediüzzaman’ı ziyaret etti ve duasını aldı. Sabah dersine katıldı. Bir ara şöyle dedi: “Size bir hususu hususî olarak söylüyorum. Ben Adnan Menderes’le çok alâkadarım. Onu duama almışım. Eğer ben fazla hasta olmasaydım, onun ziyaretine gidecektim.” Sonra parmağını Badıllı’ya doğru uzatarak, “Kürdoğlu! Senin hizmet dairesinde siyasete girmen münasıptir.” der. Fakat Badıllı, o zaman bu sözden bir şey anlamadığını, sonra da anlamadığını söyler. Sonra Ankara’ya gitmek için izin almak niyetiyle son olarak Üstadın huzuruna çıkıp elini öpünce, elini tutar, bırakmaz ve şöyle der: “Ben senin şimdiye kadarki hizmetini yirmi sene bir hizmet olarak kabul ediyorum. Senin askerliğin dahi Nur hizmeti hesabınadır. Said’e (Özdemir) söyle alakadar olsun. Eğer alakadar olmazlarsa, güceneceğim.” der. Ve ağabeylerden birisine, “Getirin bütün helvayı Abdülkadir’e verin. Yolda yesin.” der ve daha başka çok iltifatkâr sözler söyler ve “Haydi güle güle!” deyip kendisini uğurlar.⁹

Badıllı, Ankara’da askerliğini yaparken Said Özdemir kendisi için evci kâğıdı çıkartır. Üstad Ankara’ya geldiğinde kendisini ziyaret etmek için bir hayli uğraşır, fakat bir türlü ziyaret etme imkânı bulamaz.¹⁰ Badıllı, bütün ziyaretlerinde gördüklerine dayanarak Bediüzzaman’ın her zaman herkese “Kardeşim! Risale-i Nur’daki kudsîmânâ ve hakikat bende iken ismime Bediüzzaman deniyordu. Şimdi o kudsî mânâ benden ayrıldı. Bediüzzaman, Risale-i Nur’dur, bende bir şey kalmadı. Siz Risale-i Nur’a yapışın. Hülâsanın hülâsası yalnız Risale-i Nur’dur.” diyor, nurların intişarını istiyordu. Nur talebelerinin daima samimî tesânüd ve ittifaklarını

⁸ SorularlaRisale, “Bediüzzaman Said Nursi”, (Erişim 10 Mart 2020).

⁹ SorularlaRisale, “Bediüzzaman Said Nursi”, (Erişim 10 Mart 2020).

¹⁰ SorularlaRisale, “Bediüzzaman Said Nursi”, (Erişim 10 Mart 2020).

arzu ediyordu.¹¹

1.3. Bilgisini Geliştirmesi

Abdülkadir Badıllı'nın bizzat okula gitmek suretiyle resmi tahsili neredeyse hiç yok gibidir. Ancak daha küçüklüğünden itibaren dini bilgileri çevresindeki hocalardan öğrenmiş, ayrıca o çevrede pek adet olmadığı halde güzel yazı yazma becerisini de kazanmıştı. Özellikle Bediüzzaman'la tanıştıktan sonra kendisini Arapça, Farsça ve dini ilimler konusunda geliştirdi. Arapça ve Farsçasını bu dillerde yazacak ölçüde geliştirdi. Kürtçe ana dili olduğu için esasen Türkçe de onun için yabancı dil gibiydi. Risale-i Nur'un da etkisiyle kısa zamanda Türkçeyi ağıdalı bir dille yazacak seviyede öğrendi. Osmanlıcası son derece mükemmeldi. Abdullah Yeğin'le birlikte hazırladığı *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat* adlı eseri onun Osmanlıcaya ne denli hâkim olduğunun kanıtıdır.

Öğrenme konusunda son derece mütevazı bir şahsiyeti. Bilmediklerini sormaktan çekinmezdi. Tefsirle ilgili konularda bana da birçok meseleyi sormuştur.

1.4. Kendisini Risale-i Nur Hizmetine Adanması

Bediüzzaman'ın diğer talebeleri gibi Abdülkadir Badıllı da, Risale-i Nur'a ve Bediüzzaman'a talebe olduktan sonra, dünyevileşen insanların gözünde çok meşakkatli fakat dava adamlarının nazarında çok zevkli olan bir yola girmişti. Çünkü o tarihlerde Bediüzzaman'a ve Risale-i Nur'a talebe olanlar, aynı zamanda maddi fedakârlıkta bulunmaları gerektiği için, deyim yerindeyse gemileri yakıyorlardı. Çiftçilik yapmak, dükkân açmak, ticaret yapmak veya devlet memuru olma onlar için önemli şeyler değildi. Eğer bu meslekler onları hizmetten alıkoyacaksa o mesleklerden vazgeçmekten çekinmezlerdi. Onun için birçokları, bu konuda maddi hiçbir fedakârlıktan çekinmemişlerdir. Benim bildiğim kadarıyla, aileden Abdülkadir Badıllı'nın payına düşen ne kadar serveti ve mameleği varsa hepsini satmış ve hizmet için kullanmaktan çekinmemiştir.

Badıllı, hayatını Bediüzzaman Said Nursi'nin günümüz şartlarına uygun şekilde İslâm'a hizmet için geliştirdiği Risale-i Nur

¹¹ SorularlaRisale, "Bediüzzaman Said Nursi" (Erişim 10 Mart 2020).

mesleğine hizmet için harcamıştır. Bu çerçevede yaptığı hizmetler, Risale-i Nur'u neşir faaliyetlerini en yüksek seviyede yürütmesi, dersane hizmetlerine devam etmesi, Risale-i Nur'un ilmî kaynaklarını tespit etme çalışmalarını derinleştirmesi, Bediüzzaman'ın kurmaya çalışıp da bir türlü kurulmasını gerçekleştiremediği Medresetü'z-Zehra'nın Şanlıurfa'da bir Üniversite olarak kurulması için gereken çabaları harcaması şeklinde özetlenebilir.

1.5. Evliliği

Abdülkadir Badıllı, Risale-i Nur'un neşir ve hizmetinde o kadar yoğunlaşmıştı ki evlenmeye vakit bulamamıştı. Yapmayı tasarladığı şeylerin önemli bir kısmını gerçekleştirdiği için ancak elli yaşına geldiğinde evlenmeyi düşündü ve 1986 yılında evlendi.

1. 6. Said Nursi'nin Emanetine Sahip Çıkması

Bediüzzaman Said Nursi, 1960 yılında Şanlıurfa'da Köprübaşı mevkiinde bulunan İpek Palas otelinde vefat etti. Abdülkadir Badıllı Bediüzzaman'ın vefat ettiği odayı satın almak istedi, otel sahipleri bu teklife yanaşmadılar. Fakat daimî olarak kiralanmasını kabul ettiler. Badıllı bu odanın parasını vefat edinceye kadar sağladı, halen de sağlanmaktadır.

Bu odada Bediüzzaman'ın bazı eşyaları da muhafaza edilmektedir. Bunlardan en önemlisi "zahir ve batın ilimlerindeki kemali sebebiyle Zülcanâheyn, müceddidü'l-karni's-sâni aşer (on ikinci asrın müceddidi) gibi vasıf ve ünvanlarla anılan, Altın Silsile'nin otuzuncu halkası Mevlânâ Hâlid Ziyâüddin-i Bağdâdî'nin (1779 -1826)"¹² cübbesidir. Bu cübbe Bediüzzaman Kastamonu'da iken Mehmet Feyzi Pamukçu aracılığıyla Asiye Hanım tarafından kendisine hediye edilmiştir. Asiye hanıma babası Mehmet Bahattin Efendi'den, ona da babası (Asiye'nin dedesi) Küçük Âşık'tan intikal etmiştir.¹³

1.7. Medresetü'z-Zehra'yı Kurma Çabası

Medresetü'z-Zehra, Bediüzzaman Said Nursi'nin Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde Van, Bitlis ve Diyarbakır'da kurulmasına

¹² İskenderpaşa, "Mevlânâ Ziyâüddin Hâlid-i Bağdâdî" (Erişim 04.04.2020).

¹³ Sorularla Said Nursi, "Mevlâna Hâlid'den Bediüzzaman'a İntikal Eden Cübbe" (10 Mart 2020).

arzu ettiği, din ilimleri ile fen bilimlerinin birlikte okutulacağı bir üniversite projesidir. Abdülkadir Menek bu üniversitenin hedeflerini şöyle sıralıyor:

Kürt ve Türk âlimlerinin geleceğini temin etmek.

Medrese kapısı vasıtasıyla Doğu'ya eğitim ve öğretimi yerleştirmek.

Osmanlı döneminde meşrutiyetin, Cumhuriyet döneminde ise cumhuriyetin faydalarını, hürriyetin gerekliliğini ve güzelliklerini göstermek ve Doğu halkına hürriyetin güzelliklerini yaşatmak.

Din ve fen bilimlerinin birlikte okutulması vesilesiyle medreseleri eğitim, yönetim ve müfredat bakımından birleştirmek, yenilemek ve iyileştirmek.

İslâmiyeti, onu paslandıran uydurma hikâyelerden, hurafelerden, israiliyattan ve soğuk bağnazlıktan kurtarmak.

Çağın gereği olan eğitim metotlarını ve bilimleri, medreselere sokmak için uygun bir yol açmak. Aynı zamanda medreselileri fen bilimlerinden uzak tutan sebepleri ortadan kaldıracak saf bir fen bilimleri kaynağı oluşturmak.

Medrese, mektep ve tekke ehlini barıştırmak. Yani din ve fen bilimlerini tahsil edenlerle mutasavvıf kalp ehlini kucaklaştırmak. En azından maksatta birliği sağlayabilmeleri için ortak bir düşünce platformu oluşturmak.

Menfi ırkçılığın İslâm milletleri ifsat etmesini önlemek. Hakiki, müspet ve kudsî ve umumî milliyet-i hakikiye olan İslâmiyet milliyeti ile Kur'ân'ın bir kanun-u esasisi olan "Mü'minler ancak kardeşler"¹⁴ düsturunun tam inkişafına vesile olarak, gerçek anlamda kardeş olmalarını sağlamak.

Orta Doğu'da barışı temin etmek; hatta insanlık âleminde genel bir barışa vesile olmak.

Felsefî bilimler ile dinî ilimlerin birbiriyle barışmasını ve Avrupa medeniyeti ile İslâm hakikatlerinin uyuşmasını sağlamak. Böylece Batı dünyası ile İslam âlemi arasında tam anlamıyla anlayış ve güvene dayalı ilişkilerin kurulmasını temin etmek.

¹⁴ el-Hucurât 49/1.

Anadolu'daki mektepliler ile medreseliler arasında birlik ve beraberlik sağlayarak birbirlerine yardımcı olmalarını temin etmek.¹⁵ Bediüzzaman'a göre bu hedefleri gerçekleştirecek olan bu üniversite, "Camiü'l-Ezher'in kızkardeşi olan, Medresetüzzehra namıyla dârülfünunu mutazammın pek âli bir medrese"¹⁶ olacaktır.

Bediüzzaman 1907 yılında İstanbul'a gidince bu konuda bizzat Sultan Abdülhamid'le görüşmek istemiş, ancak bu mümkün olmamıştır. Sultan Abdülhamid'le görüşemeyeceğini anlayan Bediüzzaman dilekçe vermek suretiyle Medresetü'z-Zehra'nın Bitlis, Van ve Diyarbakır'da üç şube halinde açılmasını talep eder. Ancak yönetim bu taleple pek ilgilenmez.

Bediüzzaman 1911 yılında Doğu illerini temsilen Sultan Reşad ile birlikte Balkan gezisine katılır. Bu gezi sırasında Kosova Üniversitesi'nin temeli atılır. Bediüzzaman, Şark'ın böyle bir üniversiteye daha ziyade ihtiyacı olduğunu söyler ve Sultan Reşad'ın emri ile bu üniversite için on dokuz bin altın ayrılır ve Van gölünün kenarında Edremit mevkiinde Medresetü'z-Zehra'nın temeli atılır.¹⁷ Ancak arkasından Birinci Dünya Savaşı çıkması sebebiyle Medrese tamamlanamaz. Fakat Bediüzzaman bu idealinin peşini bırakmaz. Birinci Dünya Savaşından sonra kurulan Büyük Millet Meclisi tarafından Ankara'ya davet edilince bu talebini yine gündeme getirir. 163 milletvekilinin oyu ile Medresetü'z-Zehra'nın kurulması için Meclis 150 bin lira ödenek ayrılmasını kabul eder. Fakat Bediüzzaman Van'a döndükten sonra işler değişir. Şeyh Said hadisesi bahane edilerek, bu isyanı engellemeye çalıştığı halde Isparta'ya sürgün edilir ve bundan sonra sürgün hayatı başlar. Bediüzzaman'ın Medresetü'z-Zehra ideali tahakkuk etmemekle birlikte, Risale-i Nur mesleği yoluyla bu idealin belli ölçüde tahakkuk ettiği söylenebilir. Bununla birlikte Bediüzzaman talebelerini ileride Medresetü'z-Zehra'nın kurulacağı müjdesini de

¹⁵ Abdulkadir Menek, *Bediüzzaman Said Nursi İstanbul Hayatı* (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2008), 40-45.

¹⁶ Bediüzzaman Said Nursi, *İlk Dönem Eserleri (Münazarat)* (İstanbul: Söz Basım Yayın, Mart 2012), 507.

¹⁷ Necmettin Şahiner, *Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi* (İstanbul: Yeni Asya Yayınevi, 1979),145.

verir.¹⁸

Abdülkadir Badıllı belki bu müjdeye mazhar olmak ve Üstadının bir idealini gerçekleştirmek için bu medresenin kurulması için önemli çabalar sarfeder. Başbakan Tayyip Erdoğan'la görüşen Badıllı, Meclis'in Medresetü'z-Zehra için belli bir tahsisat ayrılmasına karar verdiğini, ancak bu tahsisatın tahakkuk edilmediğini ifade ederek, Medresetü'z-Zehra'nın Bediüzzaman'ın görüşleri istikametinde modern bir üniversite olarak kurulması hususunda yardım talep eder. Başbakan bu talebi makul karşılar ve bu üniversitesinin kurulabilmesi Medresetüzzehra Bilim ve Sanat Vakfı (MEBVAK) kurulur. Bu vakfa Balıklıgöl'ün yanındaki taziye evleri ile falan yerde şu kadar arazi tahsis edilir. Fakat Badıllı da bu üniversitenin kurulmasına muvaffak olamaz.

Badıllı vefat ettiğinde gazeteipekyol.com sitesinde şu değerlendirme yapılmıştır: "Hayaline kavuşamadı: Said Nursi'nin vasiyeti doğrultusunda Van'da temelleri atılan fakat devam ettirilemeyen üniversitenin kurulmasına Abdülkadir Badıllı öncülük ediyordu. Konuyla ilgili daha önce haber 7.com'a konuşan Badıllı, 'Üstadımızın vasiyetini eğer Urfa'da yerine getirebilirsek ne mutlu bize, benim de en büyük hayalimdir bu. Üniversitenin kurulmasıyla Said Nursi hazretlerinin niyet ve muratları hayat bulacak. İnşallah biz de hayattayken bu gerçekleşir ve bizlere nasip olur' ifadesini kullanmıştı."¹⁹

1.8. Vefatı

Abdülkadir Badıllı, daha önce ameliyat olduğu bağırsak rahatsızlığı sebebiyle Ankara Gazi Üniversitesi Hastanesi'ne kaldırıldı. Ancak 26 Aralık 2014 günü 78 yaşında iken hayatını kaybetti. Cenazesi Şanlıurfa'ya getirildi. Cenaze namazı Balıklıgöl civarındaki Dergâh Camii'nde kılındı. Cenaze namazını Şanlıurfa Müftüsü İhsan Açıkalın kıldırdı. Cenaze namazına, Said Nursi'nin hayatta kalan talebelerinden Abdullah Yeğin, Hüsnü Bayram ve Mehmet Fırıncı ile birlikte binlerce vatandaş katıldı. Cenaze

¹⁸ Medresetü'z-Zehra hakkında geniş bilgi için bk. *Said Nursi'nin Eğitim Felsefesi Medresetüzzehra Sempozyumu*, Van: Merak Yayınları, 12-14 Ekim 2012.

¹⁹ Gazete İpekyol, "İlk Yadiğârların Son Halkalarındandı" (Erişim 12 Mart 2020).

merasiminde öyle büyük bir kalabalık vardı ki, Dergâh Câmii'nin içi ve avlusu tamamen dolduğu gibi avlunun dışına da büyük bir kalabalık taşmıştı.

Cenaze namazına devlet büyüklerinden Başbakan Yardımcısı Yalçın Akdoğan ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik de katıldı. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi de cenaze merasiminin ardından Balıklıgöl Yerleşkesindeki vatandaşlara yemek ikramında bulundu.²⁰ Cenazesi Dergâh mevkiinde bulunan ve Hz. İbrahim'in doğduğu rivayet edilen makamın yanındaki mezarlığa defnedildi.²¹

Resim 2: Badıllı'nın cenaze namazına protokolden katılan cemaat

²⁰ Hürriyet, “Bediüzzaman’ın Talabelerinden Badıllı’nın Vefatı” (Erişim 8 Mart 2020).

²¹ Akit, “Abdülkadir Badıllı Toprağa Verildi” (Erişim 8 Mart 2020).

Resim 3: Dergâh Câmii'nde Abdülkadir Badıllı'nın cenaze namazına katılan cemaat

Badıllı'nın vefatı çocukları ve yakınları tarafından şüpheli bulunmuştur. Oğlu Sait Badıllı babasının ölümünde FETÖ şüphesi bulunduğunu söylemiş ve durumun araştırılmasını talep etmiştir.²² Doğrusu şu ki yakınlarının anlattığı hususlar dikkate alındığında ortada tedavi sırasında yapılan uygulamalarda yüksek boyutlu bir ihmal olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak da şu soruyu sormadan edemiyoruz: İhmal mi cinayet mi?

2. Risale-i Nur Mesleğine Hizmeti

2.1. Risale-i Nur'u Neşir Faaliyetleri

Abdülkadir Badıllı, bir müridin şeyhine olan bağlılığından çok daha yüksek bir düzeyde Bediüzzaman'a bağlı idi. Bediüzzaman, İslâm'a hizmet noktasında kendisini öne çıkarmak yerine Risale-i Nur'ları öne çıkardığı için, Badıllı da mümkün olduğu kadar Üstad'ın

²² Bu şüphe ile ilgili bilgi için bk. Hürriyet, "Ailesi, Abdülkadir Badıllı'nın Ölümünün Araştırılmasını İstiyor" (Erişim 8 Mart 2020).

eserlerini neşretmek ve herkese ulaştırmak istiyordu. Onun daha Üstad'ın hayatında bütün malvarlığını ortaya koyarak teksir makinesi almak suretiyle Risaleleri çoğaltma gayreti de bu arzusunun bir sonucuydu. Onun risaleleri neşri konusundaki faaliyetlerini üç alanda toplamak mümkündür:

1.3.1. Eski Said'in Eserlerini Yayınlama

Badıllı, Bediüzzaman'ı bütün yönleriyle tanımak ve tanıtmak istiyordu. Bu yüzden bir an önce bütün eserlerinin neşredilmesi gerekiyordu. Üstad'ın Türkçe, Arapça, Farsça ve Kürtçe dilleriyle yazılmış birçok eseri ve gazete makalesi mevcuttu. Erişebildiği kadarıyla bunları tespit edip yayınlamak istiyordu.

Malum olduğu üzere Badıllı'nın Üstadla tanıştığı yıllarda devletin Nur talebeleri üzerine ağır bir baskısı vardı. Devletin ağır baskısını omuzlarında hisseden Üstad'ın neşriyattan sorumlu bazı talebeleri, Badıllı'nın bu eserleri neşretmesine pek sıcak bakmıyorlardı. Fakat o, Üstad'ın Eski Said dönemindeki eserlerini *Âsar-ı Bedîyye* adıyla bir araya getirip bastırmasını başardı.

1.3.2. Arapça Eserlerin Türkçe'ye Kazandırılması

Bediüzzaman'ın ilk eserlerini Arapça yazmıştı. "Risale-i Nurun fidanlığı" dediği *Mesnevi-i Nuriye* ile otuz cilt olarak yazmayı düşündüğü tefsirin ilk cildini teşkil eden *İşârâtü'l-İ'câz* Arapça idi. Üstadın kardeşi Abdülmecid Nursî bu eserleri tercüme etse de, bu eserlerinin tamamını tercüme etmemişti. Bazı kısımları atlayıp geçmiş, bazı kısımları da özet olarak tercüme etmiştir. Badıllı bunların hem Arapçasının neşrini hem de tamamının Türkçe'ye kazandırmak istiyordu. Ancak Badıllı, Üstad'ın neşriyattan sorumlu bazı talebelerini bu konuda da tam ikna edemedi. Bu yüzden Türkiye'de Arapça Risaleleri ve Eski Said'in eserlerini basamadı. Ama Badıllı bu konuda ısrarlıydı. Babasından ve annesinden kendisine miras yoluyla intikal eden arazilerini satarak Risale-i Nurun neşri için harcadı. İstanbul, Ankara, Bağdat, Halep, Şam, Beyrut ve Suudî Arabistan arasında müteaddit defalar geldi-gitti. Nihayet *Mesnevi-i Nuriye*, *İşârâtü'l-İ'câz* ve *Âsar-ı Bedîyye*'yi bastırmayı başardı. Ayrıca *Mesnevi-i Nuriye* ile *İşârâtü'l-İ'câz*'in Türkçe tercümelerini tamamladı. Ancak sonradan gayr-ı memnun tavırlar değişti ve Badıllı ile birlikte daha birçok yayınevi hem Arapça eserleri, hem de Eski Said dönemi eserlerini müteaddit defalar bastılar.

1.3.3. Derleme Faaliyetleri

Âsâr-ı Bedîyye, Bediüzzaman'ın Eski Said dönemi eserlerini derlediği bir eserdir. Fakat bunun yanında Badıllı bazı konularda Risale-i Nur'da mevcut olan risale ve mektupların da bir araya getirilmesini gerekli görmüştür. *Siyaset Neşriyat Şerh ve İzah Mes'eleleri* ile *Bediüzzaman Said Nursi – Müdafaalar* adlı eserleri bu kabildendir.

1.3.4. Tahrif Faaliyetlerine Karşı Mücadelesi

Badıllı, hem İslam'ın hem Risale-i Nur'un yanlış anlamasına meydan vermemek için çeşitli eserler telif etmiş, özellikle Risale-i Nur'un sadeleştirme adı altında tahrif edilmesine karşı çıkmıştır. Mesela onun *Müslüman Kadının Örtünme Şekli* adlı eserini, o sıralarda "başörtüsü fûrûattandır" denilerek, farz olmadığına dair bazı şüphelerin yayılmasına karşı yazmıştır. *İslam Kardeşliği İçinde Türk-Kürt İlişkisi* adlı kitabını ise milliyetçilik anlayışının İslam'a göre olması gereken yeri tespit etmek için kaleme almıştır. Aşağıda eserlerini tanıtırken ifade ettiğimiz gibi birçok eserini de Bediüzzaman'ın görüşlerinin tahrif edilmesine karşı kaleme almıştır.

1.4. Bediüzzaman'ın Hayatını Yazması

Bediüzzaman daha hayatta iken hayatını anlatan birkaç eser yazılmıştır. Bunların en önemlisi Üstad'ın talebelerinin yazdığı *Bediüzzaman Said Nursî Tarihçe-i Hayatı* adlı eserdir. Bu eserde Bediüzzaman'ın çocukluk ve tahsil hayatı, mücadelesi, mahkemeler, müdafaalar, sürgün hayatı, hapisler ve bazı önemli risaleler bulunur.

"Tarihçe-i Hayat'ın tab edilme çalışmaları, Ankara'daki Dr. Tahsin Tola'nın evinde başlar. Hazırlanan eser, Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin tashih ve tasvibinden geçtikten sonra baskıya verilip 1958 yılında neşredilerek Risâle-i Nur Külliyyatı'na dâhil edilir."²³

Badıllı'nın *Bediüzzaman Said-i Nursî- Mufassal Tarihçe-i Hayatı* tek kişi tarafından hazırlanmış bir eser olmamakla birlikte, on sene gibi uzun bir sürede hazırlanmış olduğundan, on kişilik bir heyet tarafından yazılmış gibi büyük önemi haizdir. Badıllı'nın

²³ Murat Duman, *Bir Fikir ve Aksiyon İnsanı Bediüzzaman Said Nursi* (İstanbul: Gelecek Yayınevi 2008), 449.

ifadesine göre Bediüzzaman bu zamanın ihtiyacı olan iman meselelerini en güzel şekilde izah eden bir alimdir. Ancak bu gibi âlimler çok saldırı altında kalmakta ve bazı iftiralara uğramaktadırlar. Böylesi zatları müdafaa etmek ve onların gerçek hayatlarını ve gerçek fikirlerini ortaya koymak bizim dini ve vicdani bir vazifemizdir. Bediüzzaman'ın manevi cihadını etkisiz kılmak için çalışan dinsiz komitelere ve cereyanlara karşı dindarların her halükârda uyanık olması gerekir. Bu cereyanlar kendi başlarını her vesile ile haksız yere aşırı şekilde müdafaa ederken, İslâm büyüklerini insaf ve tarafsızlık adı altında müdafaasız bırakmak doğru değildir. Bediüzzaman gibi İslâm büyüklerini doğru tanıtmak ve davasını yüceltmek mecburiyetindeyiz.²⁴

1.5. Risale-i Nur'un Kaynak Çalışmasını Yapması

Bediüzzaman genellikle sure ve âyet numaralarını vermediği gibi, hadisleri de hangi eserlerden aldığını zikretmez. Hatta bazen kural niteliğinde bir söz söyler, bunun hadis olduğunu dahi zikretmez. Fakat onun anlatımından bunun hadis olabileceği aklı gelir.

Bediüzzaman, eserlerini günümüzde takip edilen telif metoduna göre değil, klasik metoda göre yazmıştır. Söz gelimi Gazzâlî *İhyâüulûmi'd-dîn* adlı eserini hangi metoda göre yazmışsa, Bediüzzaman da eserlerini aynı metoda göre yazmıştır. Eski müellifler her zaman bilgileri aldıkları kaynakları zikretmezler, zikretseler bile çoğunlukla sadece eserin veya müellifin adını verirler. Özellikle kaynakların cilt ve sayfa numaralarını zikretme geleneği yoktur.

Badıllı, Bediüzzaman'ın eserlerinde kullandığı hadislerin kitâbî kaynaklarını tespit etmeye çalışmış ve bunda büyük ölçüde muvaffak olmuştur. Hadislerin kaynaklarını araştırırken sadece hadis müellifatını esas almamış, siyer, tarih, hatta tasavvuf eserlerini incelemiştir. Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi eski dekanı ve benim de fakülteden hocam olan merhum Prof. Dr. İbrahim Canan bu eserin üç adet doktora seviyesinde önemli bir eser olduğunu söylemişti. Kendisi hadis alanında yetkin bir bilim

²⁴Abdükadir Badıllı, *Bediüzzaman Said-i Nursî - Mufasssal Tarihçe-i Hayatı I* (İstanbul: Sebat Yayınları 2019), Önsöz.

adamıydı ve on yedi ciltlik *Hadis Ansiklopedisi* adlı eseri telif etmekle meşhurdur. Benim de kanaatim böyleydi ve bu hususu bir gazetede kaleme aldığım bir makalede de belirtmişim.²⁵ Bu çalışması sebebiyle Badıllı'ya Harran Üniversitesi tarafından "fahri doktora" unvanı verilmiştir. Bu unvanı veren jüri üyelerinden biri de ben olduğum için, her zaman bu faaliyetimizden dolayı iftihar ettiğimi beyan ederim.

3. Hadisçiliği

3.1. Hadisleri Müdafaası

Abdulkadir Badıllı tıpkı Üstadı Bediüzzaman Said Nursi gibi Kur'an ve Sünneti merkeze almış ve sünnet-i seniyyeye bağlılığı tavizsiz bir şekilde savunmuştur. Badiüzzaman'ın metoduna uyarak Resûlullah'tan gelen hadislerle adeta toz kondurmamış, her zayıf hadisin mevzu olamayacağı ilkesini bir prensip kabul etmiş ve hayatının önemli bir kısmını hadis müdafaası için harcamıştır. Onun *Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları* adlı eseri bu çabanın bir ürünüdür.

Badıllı'ya göre hadisçiler arasında yaygın olarak kullanılan cerh ve tadil metodu aslında hadislerin sıhhatini tespit konusunda çok hassas bir ölçü olmakla birlikte, zaman zaman çok keskin bir silah gibi de kullanılmıştır. Bu çerçevede hadislerin senetlerine, ravilerin hal ve durumlarına çok ağır sayılabilecek tenkitler yapıldığını ifade eder. Hatta en sahih hadisleri eserlerinde toplayan Buhârî'nin (ö.256/870) seksen, Müslim'in (ö. 261/875) de yüz altmış kadar hadisine tenkit gözüyle bakıldığını ve bu hadislerle ağır tenkitler yapıldığını anlatır. Ancak büyük muhaddisler sadece cerhi, yani tenkidi değil, tâdili, yani insaf gözüyle hadislerle bakıp onları ayıplardan kurtarmayı da prensip edinmişlerdir. Nitekim İbn Hacer el-Askalanî (ö.852/1449) de bazen bu konuda aşırı gidildiğini şu sözleriyle dile getirir: "Eğer kendilerinden münker hadisten bir şey rivayet edilmiş kimseleri de zayıflar sınıfında dâhil edecek olursak, o takdirde muhaddislerden hiç birisi bu zayıflıktan

²⁵ Bk. Musa Kazım Yılmaz, "Abdülkadir Badıllı Ağabey", Yeniurfa Gazetesi (29 Aralık 2014).

salim kalamaz.”²⁶

Badıllı'ya göre meslek ve meşrep taassubuyla hareket eden bazı müfrit hocaların ziyadesiyle tenkide yönelerek tâdile iltifat etmemeleri hadis ilminde bir istibdada ve bir baskıya yol açmıştır. Dolayısıyla İbn Teymiye (ö. 622/1225) ve onun talebelerinden İbnKayyim el-Cevziyye (ö. 751/1350) gibi müfrit âlimlerin çalışmaları, fıkıh, hadis, tefsir ve tasavvufun birçok meselesinde Ehl-i Sünnet ve Cemaat'ın cumhur ulemasına karşı bir ekol oluşturmuştur. Bu da İslam'ın ittihadına büyük zararlar vermiştir. Badıllı'ya göre, Cumhur-u ulemanın mesleğine muhalif olan bu zatlar, velayet, keramet ve maneviyat gibi konular üzerinden yürümüşler, tenkidi çok ileri götürerek sahih hadislere dahi ilişmişler, böylece kendi mesleklerinin revacına güç vermeye çalışmışlardır.²⁷ Badıllı, bu iki zattan ve onların arkalarından gidenlerden bazı örnekler getirerek onların hadise yaptıkları saldırıyı ortaya koymaya çalışmıştır:

a. Hz. Ömer (ra) minber üzerinde iken, İran tarafında bir aylık mesafedeki bir mevkiye savaşıyan komutanı Sâriye'ye (ياسارية الجبل) “Ey Sâriye! Dağa sığın” demiş; Sâriye de o anda bu sözü işitmiş ve ordusunu o dağa doğru sevk ederek mağlubiyetten kurtarmıştır. İbn Teymiye, bu meseleyi Hz. Ömer'in velayetine hamletmesi gerekirken bu yolu bırakıp uzak tevil yolunu seçer ve “Cinler o sesi Sâriye'ye işittirmiş olabilirler.” der.²⁸

b. Badıllı ayrıca Hz. Peygamber'in hadislerini *el-Câmi'u's-sağîr* adlı bir kitapta cemedan Suyûtî'nin (ö. 911/1505) bu eserinin zayıf ve mevzu hadislerle dolu olduğunu iddia eden Nasîrüddin el-Elbânî'ye (1914-1999) çok güzel cevaplar veriyor. Suyûtî, aynı zamanda Bediüzzaman'ın methine mazhar olan muhakkikin-i ulemadandır. Fakat gelin görün ki, Elbânî, Suyûtî gibi yüksek bir âlimi yerden yere vuruyor. Şöyle ki: *el-Câmi'u's-sağîr*'i, *el-Fethu'l-kebîr* adlı eseriyle şerh eden Yûsuf en-Nehbânî (1849-1932), kitabının mukaddimesinde şöyle diyor: “Allah'ım! Beni ve bu

²⁶ İbn Hacer el-Askalânî, Ebü'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Alî b. Muhammed, *Fethu'l-Bârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî* (Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî, 1401/1981), 1/9.

²⁷ Abdulkadir Badıllı, *Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları* (İstanbul: Envâr Neşriyat, 1994), 212.

²⁸ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 213.

kitabın müellifini (İmam Suyutî'yi), kendi yanında ve Resûlünün yanında makbul olan insanların zümresinde haşreyle, Âmin!" Badıllı bu nakli yaptıktan sonra özetle şöyle der:

"İşte bakın: Gayet makbul ve samimi olan bu duayı, bir saat tamircisi ve bir kunduracı olan el-Elbânî nasıl cahilane bir şekilde eleştiriyor ve diyor ki: 'Burada Hz. Peygamber dua sahibine soracak; Beni Allah ile ortak mı kabul ediyorsun?' İşte bu ekolün ve mukallitlerinin İslamî ilimlerde ve bilhassa hadis usulü ilminde sarf ettikleri sözler yüzde yetmiş nispetinde makbul değil; görüşleri müstakim değil, verdikleri hükümler doğru değildir. Zira bu ekolde, meslek taassubu hükmetmektedir." ²⁹ Badıllı burada mezhep taassubu derken Elbânî'nin hadisleri Vehhâbî düşüncesi doğrultusunda değerlendirdiğini kastetmektedir.

3.2. Hadislerin Mevzuluğu Meselesindeki Tutumu

Abdülkadir Badıllı, mevzu hadislerin yaygınlaşması üzerine hadis ulemasının pürdikkat kesildiklerini, deyim yerindeyse, hadislere ince ayar yaptıklarını ifade eder. Hadis âlimleri, Hz. Peygamber'e (sav) ait olan hadislerin mevzu olanlarından ayırt edilebilmesi için, hadisleri muhafaza altına alan muhkem surlar mesabesinde olan hadis usulü ve kaidelerini ortaya koymuşlardır. Bu merhalede hadis imamları emsalsiz bir faaliyet içine girmişlerdir. Hadis âlimlerinin koydukları kurallara göre, bir hadisin sahih olabilmesi için onu nakledenlerin dürüstlük, zabıt ve muhafaza edebilme gibi bazı şartlara sahip olmaları gerekiyordu. Ayrıca hadisin hiçbir zaman yalancı, fasık, ehl-i bida ve heva-i nefis sahibi kimselerden alınmamasına, senedinde bir kesikliğin olmamasına dikkat edilmiştir. Hadislerin ayıklanması, sahih hadislerin zayıf ve mevzu olanından ayrılması için yapılan çalışmalara da cerh ve tâdil denilmiştir.

Badıllı, cerh ve tâdil mekanizmasını işleten muhaddislerin üç kısma ayrıldıklarını, tenkit konusunda aşırı gidenlere "müteşeddî" denildiğini ifade eder. Bu grup adeta hadislerin yokluğunu istercesine aşırı davranmışlardır. Bu sınıfın pîrlerinden birisi Ebü'l-Ferec İbnü'l-Cevzî'dir (ö. 597/1201). Bunları taklit edenler de daha sonra adeta ellerine tırpan alarak hadisleri kökten yok etmek gibi bir tutum içine girmişlerdir. Birkaç örnek vererek

²⁹ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 214-215.

bu grubun ne kadar aşırıya kaçtıklarını göstermeye çalışacağız:

a. İbnü'l-Cevzî, Ahmed b. Hanbel'in (ö. 241/855) *Müsned*'inde yirmi dört hadisin mevzu olduğunu iddia etmiş, buna karşılık İbn Hacer el-Askalanî *el-Kavlü'l-müsedded* adlı eserinde bu hadislerin mevzu olmadıklarını ispat etmiştir.³⁰

b. İmam Suyûtî, *el-Leâli'l-masnû'a* adlı eserinde İbnü'l-Cevzî'nin mevzu kabul ettiği üç yüzden fazla hadisi ele almış ve bunlardan hiç birisinin mevzu olmadığını ispat etmiştir.³¹

c. Meşhur muhaddis İbn Mâce el-Kazvîni (ö. 273/887), İmam Bağavî'nin (ö. 286-899) hadis kitabından seçtiği on sekiz hadisin mevzu olduğunu iddia etmiş; ancak İmam İbn Hacer el-Askalanî bu hadislerin hiç birisinin mevzu olmadığını ispat etmiştir.³²

d. Günümüzde M. Yaşar Kandemir, (من كنت مولاہ فعلي مولاہ) "*Men küntü mevlâhu fe Aliyyün mevlâhu*" (Ben kimin mevlası (dostu) isem, Ali de onun dostudur" rivayetinin mevzu olduğunu ileri sürmüştür. Badıllı'ya göre, İbn Hibban'ın (ö.354/965) *Sahih*'inde, İbn Hanbel'in *Müsned*'inde ve Hâkim en-Nisâbüri'nin (ö. 405/1014) *el-Müstedrek*'inde yer alan³³ ve İbnü'l-Cevzî'nin bile "mevzudur" diyemediği bir hadis için "mevzudur" demek kolaylıktan başka bir şey değildir.³⁴

Hulasa, Abdülkadir Badıllı mevzu hadislerin varlığını inkâr etmiyor. Ancak sahih, hasen ve zayıf hadislerin mevzu diye damgalandırılmasına karşı çıkıyor. Ona göre mevzu hadisler dört sınıftır. Birincisi, İslam dinini tahrif etmek amacıyla zındıkların uydurdukları hadislerdir. İkincisi, Şiilik ve Haricilik gibi dalalet fırkalarının kendi mezheplerine revac vermek amacıyla uydurdukları hadislerdir. Üçüncüsü, ahmak, cahil ve bazı menfaatçilerin, bazen iyi niyetle bazen de menfaat elde etmek için uydurdukları hadislerdir. Dördüncüsü ise, hakikatte bir mevzuluk durumu olmadan, bin seneden beri muhafaza edilip gelmiş bazı hakikatli sözlerdir. Bunların bir kısmı gerçekten Resul-i Ekrem'in

³⁰ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 246-247.

³¹ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 247.

³² Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 247.

³³ Bk. Ebû Abdullah Muhammed el-Hâkim en-Nisâbüri, *el-Müstedrek'ale's-Sahihayn* (Beyrut: 1986), 3/110.

³⁴ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 249.

(sav) sözleri olması muhtemeldir. Ancak senetleri olmadığı için kati bir kanaatle “Bu hadistir veya değildir” demek kolay olmaz. Bu tür rivayetler, senedi olmaması veya çok zayıf olması itibariyle mevzu sayılmışsa da, manası itibariyle sahih olabilirler. “Levlâke Levlâke” hadisi³⁵ ile “Men ‘arefe nefsehû” hadisi buna misal verilebilir.³⁶

c-Badıllı'ya Göre Ehl-i Velayetin Hadis Anlayışı

Abdulkadir Badıllı'ye göre ehl-i velayet ve zühdün de kendilerine göre bir hadis anlayışları vardır. Yani bir kısım ehl-i keşif ve velayet, keşif ve müşahede yoluyla Resûlullah'tan (sav) bazı hadislerin sıhhat derecesini sormuşlar ve cevabını almışlardır. Fakat ehl-i velayetin bu şekildeki tasarrufları, şer'î ve fikhî hükümlerde bir mesnet kabul edilmemektedir. Hatta ehl-i keşfin büyük uleması da bunu asla dava etmemişlerdir. Sadece kendi hususi dairelerinde ve özel cemaatlerinde bu hadislerle amel edenler olmuştur. Ama umuma teşmil etmemişlerdir.³⁷

Bazı akademisyenler Bediüzzaman Said Nursî'nin de “keşf ve ilham yoluyla hadis alma”yı kabul ettiğini ileri sürmüşlerdir.³⁸ Ali Bakkal, Bediüzzaman Said Nursî'nin hadisleri yorumlama metodunu konu alan bir makalesinde bu hususu son derece güzel bir şekilde izah etmiştir. Onun tespitine göre Bediüzzaman hiçbir zaman tek başına keşf ve ilhamı hadislerin sıhhati konusunda bir delil olarak ele almamıştır. Bediüzzaman kullandığı binin üzerinde hadis arasından sadece iki hadisin “rivayet-i sahîha ve keşf-i sadıkla”³⁹ sabit olduğunu söylemiştir. Burada dikkat edilmesi gereken hassas bir durum vardır: Hadis önce sahih yolla rivayet edilmiş olacak, sonra da keşf-i sadıkla sahihliği tekid edilecektir. Yani Bediüzzaman tek başına keşf-i sâdıka hadisin sıhhati için bir kriter olarak kullanmamakta, hadisin sıhhati sahih yollarla sabit

³⁵ Bu konuda bir değerlendirme için bk. Süleyman Uludağ, “Keşf”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2002) 25/ 315-316.

³⁶ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 272 vd.

³⁷ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 279.

³⁸ Bk. Mustafa Öztoprak, *Bediüzzaman Said Nursî'nin Hadis Anlayışı* (Ankara: Gece Kitaplığı. 2016), 184-187.

³⁹ Nursî, *Lem'alar* (İstanbul: Sözler Neşriyat, 2009), 235 (26. Lem'a, 3. Rica); Nursî, *Lem'alar*, 215 (25. Lem'a, 2. Deva).

olduktan sonra keşf-i sâdıkla da bunun desteklenebileceğine işaret etmektedir.⁴⁰

Abdülkadir Badıllı, ehl-i velayetin keşf yoluyla hadis almasına şu örnekleri verir:

a. İmam Suyûtî, *el-Hâvî li'l-fetâvâ* adlı eserinde birçok zatın Hz. Peygamber'le mülâki olup ondan hadis sorduklarını anlatmaktadır.

b. Aclûnî'nin (ö. 1162/1749) ifadesine göre Muhyiddin el-Arabî (ö. 638/1240), "Her ne kadar '*Men Arefe Nefsehû...*' hadis olarak sıhhatti sabit değilse de, keşif yoluyla onun sıhhati yanımızda sabittir." demiştir.

c. Bizzat İmam Suyûtî şöyle demiştir: "Ben yetmiş defa Rasûlullah (sav) ile mânen görüşüm ve şüphe duyduğum hadisleri ona sordum."

d. İmam Şa'rânî (ö. 973/1565) şöyle demiş: "Ben bin defa manen Resûlullah (sav) ile görüşüm. Bir keresinde sehiv secdesinde okunan "*Sübhâne Men Lâ Yensâ ve Lâ Yeshû*" zikrinin durumunu sordum. Resûlullah (sav) "Hasenun=güzeldir" buyurdu.

e. Mevlanâ Celâleddîn er-Rumî (ö. 672/1273) şöyle der:

(بي صحيحين و أحاديث و رَوَات بلکہ أندر مشرب آب حیات) Yani, Ehlullah, *Sahîhayn*'e ve diğer hadis ve ravilere muhtaç olmadan, bizzat ab-i hayat olan menba-ı Risaletten hakikatı ders alabilirler.⁴¹

3.3. "Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları" Adlı Eserinden Kaynak Araştırmasına Dair Bazı Örnekler

Abdülkadir Badıllı, *Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları* adlı eserinde, Risale-i Nur'da 1075 hadisin kullanılmış olduğunu tespit etmiştir. Bunların bir kısmı Arapça ibareleriyle geçiyor; büyük çoğunluğu ise ya imanî bir mesele anlatılırken Bediüzzaman'ın kendi ifadesiyle dile getirdiği bir vecize veya hakikat-i İslâmiyye olarak geçen bir ifadelerdir. Kuşkusuz Arapça ibaresiyle geçmiş olan hadisleri kaynaklardan bulup tespit etmek bütün araştırmacıların yaptıkları bir şeydir. Fakat, çoğunlukla manası

⁴⁰ Geniş bilgi için bk. Ali Bakkal, "Bediüzzaman Said Nursi'nin Hadisleri Yorumlama Metodu", *Katre Dergisi* 4 (Aralık 2017), 35-38.

⁴¹ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 279.

Türkçe olarak yazılıp hadis olduğu ifade edilmeden Risale-i Nurda yer alan, bazen çok uzun bir cümlenin bir parçası olan sözlerin hadis olduğunu tespit edip sonra da bunların kaynaklarını bulmak oldukça zor bir iştir. Abdülkadir Badıllı'nın bu çabası her türlü takdirin üstündedir. İnternet ortamının olmadığı bir dönemde, yetmişli yıllardan itibaren karmaşık gibi görünen böyle bir hizmeti başarmak tebrike şayan bir iştir. Çünkü Abdülkadir Badıllı, Risale-i Nur'da yer alan tüm hakikatlerin ya bir ayetten veya bir hadisten mülhem olduğu şeklindeki iddialı bir konuyu bu şekilde ilim âlemine sunmuştur. Ona göre Risale-i Nur'da yer alan tüm söz, hüküm ve vecizeler birer İslamî kaynağa dayanmaktadır. Onun bu çabasını bazı örneklerle gösterebiliriz:

a. Bediüzzaman, Risale-i Nur'da, "Ahirzamanda, bidatların revacı hengâmında, ehl-i iman ve takvadan bir kısım suleha, sahabe derecesine veya daha efdal olabilir" denilmiş; Badıllı bunun bir hadis olduğunu düşünmüş ve araştırıp ondan fazla kaynağını tespit etmiştir. Ahmed b. Hanbel'in *Müsned*'inde geçen şekli şöyledir: (رحم الله إخواني الذين آمنوا بي ولم يروني إني اليهم بالاشواق) "Bana İman edip de beni görmeyen kardeşlerime Allah rahmet eylesin. Ben onları seviyor ve arzuluyorum."⁴²

b. Bediüzzaman, "Her adamın alnında rızık yazılı olduğu ve rızıkının üzerinde isminin yazılı olduğu..." şeklinde bir söz söylemektedir. Badıllı bunu da araştırmış; başta Ahmed b. Hanbel'in *Müsned*'i olmak üzere en az on kaynakta hadisi tespit etmiştir. Hadisin Arapça metni ve tercümesi şöyledir:

مامن ذرع علي الارض ولا ثمر علي الاشجار الا وعليه مكتوب : هذا رزق فلان (بن فلان) "Yeryüzünde hiçbir nebat, ağaçlarda hiçbir meyve yoktur ki, üstünde, 'Şu falan oğlu falanın rızıkıdır' şeklinde yazılı olmasın."⁴³

c. Müteşeddit ulema tarafından en çok tenkit edilen "Men 'arefe nefsehu..." sözünü Bediüzzaman hadis kabul ediyor. Badıllı bunun kaynağını da bulmuş, hatta Suyutî'nin *el-Kavlü'l-eşbeh fi hadisi: men 'arefe nefsehu fe-kad 'arefe Rabbe'* adıyla hadisle ilgili bir risalesinin bulunduğunu tespit etmiştir. Bununla da iktifa etmeyerek *Edebü'd-din ve'd-dünyâ* kitabında başka bir ifadesini şu şekilde ortaya koymuştur: Hz. Aişe (ra) Resûlullah'a (sav), (يا رسول)

⁴² Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 419.

⁴³ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 427.

؟الله متي يعرف الانسان ربه: Yâ Resûlellah! İnsan Rabbini ne zaman bilir?) diye sormuştur. Resûlullah (sav), (إذا عرف نفسه) : *Nefsini bildiği zaman!*) buyurmuştur.⁴⁴

d. Bediüzzaman nübüvvetin düsturlarından olan iki önemli kuralı zikrediyor: Birisi, “Tahallekû bi-ahlâkılâhi (Allah’ın ahlakı ile ahlaklanınız)”, diğeri de “el-Vâhidu lâ yasduru illâ’ani’l-ahad “Bir ancak birden çıkar” kaidesidir. Badıllı birinci kurala yakın manada iki-üç hadis zikrettikten sonra, *et-Tâc*’ın Mukaddime’sinde aynı lafızla bir varyantını daha tespit ediyor. İkinci kaideye gelince Badıllı bunun bir hadis olmadığını, ancak Kur’an ve Sünnet’in özünden alınma kelâmî bir düstur olduğunu ifade ederek, kaynak olarak da İmam Gazzâlî (ö. 505/1111) ve Seyyid Şerif Cürcânî’den (ö. 816/1413) nakiller yapıyor.⁴⁵

e. Bediüzzaman, *Mektubat* adlı eserinin başında Mu‘tezile mezhebine mensup bazı alimlerin, “Cehennem sonradan halk edilecektir” sözlerinin; bir hata ve iyi düşünmemekten kaynaklanan bir iddia olduğunu söylüyor. Badıllı, Ehl-i Sünnet’in, aynı zamanda Bediüzzaman’ın görüşünün Cehennemden önceden yaratılmış olduğu şeklinde olduğunu belirttiğinden sonra, bu hususun (Ü’iddet lil-kâfirîn (Kâfirler için hazırlanmıştır) ayetiyle sabit olduğunu ifade eder; daha sonra konuyla ilgili hadisi de beş ayrı kaynaktan tespit edip hadisin bu kaynaklardaki lafızlarını veriyor. Hadisin Arapçası şöyledir: (استأذنت النار ربها فقال يارب يأكل بعض مني بعضا), “Cehennem Rabbinden izin isteyip dedi ki: “Ya Rabbi, Bazı taraflarım bazı taraflarımı yemeye başladı. Bana biraz mühlet ver, dedi. Allah da ona iki kez nefes almasına müsaade etti. Bir nefesi kışta, diğeri yaz mevsimindedir.”⁴⁶

f. Bediüzzaman, “Hadisçe Hz. Ali’nin Şiası hakkında gelen sena-i Peygamberî, Ehl-i Sünnete aittir” der, fakat hadisin metnini vermez. Abdülkadir Badıllı bu hadisi araştırmış ve altı kaynaktan tespit etmiştir. Âsım b. Sahre, Hasan b. Ali’ye şöyle diyor: (إن الشيعة يزعمون أن علينا يرجع قال كذب أولئك الكذابين) Yani “Şiiler, Ali’nin (öldükten sonra) döneceğini söylüyorlar. Ne dersin?” demiş. Hz. Hasan, “O kezzaplar yalan söylüyorlar. Eğer böyle olduğunu bilseydik, onların

⁴⁴ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 429.

⁴⁵ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 431.

⁴⁶ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 462.

kadınlarıyla evlenmez ve onun mirasını taksim etmezdik.” dedi.⁴⁷

g. Bediüzzaman'ın Risale-i Nur adlı külliyyatı edebî yönden de müstesna bir eserdir. Çünkü Risale-i Nurlar, Bediüzzaman'ın da ifade ettiği gibi, Kur'an'ın hakikatlerinden telemmu etmiş en yüksek bir ders-i imaniye, envâr ve esrar-ı Kur'aniyedir. Bediüzzaman şöyle der: “Kur'an'ın bir nevi tefsiri olan sözlerdeki hüner, zarafet ve meziyet, kimsenin değil, belki muntazam ve güzel hakaik-i Kuraniyenin mübarek kametlerine yakışacak mevzun ve muntazam üslup libaslarıdır. Bunlar kimsenin şuuruyla biçilmez ve eksilmezler; belki onların vücududur ki, öyle ister. Ve bir dest-i gaybîdir ki, o kamete göre keser, biçer, giydirir. Biz ise içinde bir tercüman ve bir hizmetkârız.”⁴⁸

Bediüzzaman güneşle alakalı olarak şöyle bir ifade kullanıyor: “Sekiz ism-i azamın bir sahife-i nuraniyesi olan güneş....” Üstadın bu ifadesi 8. Mektup'ta geçiyor. Mektubun konusu aşk ve şefkat arasındaki derin farklardır. Üstad şöyle der:

“Evet, şefkat bütün envâıyla lâtif ve nezihdir. Aşk ve muhabbet ise, çok envâna tenezzül edilmiyor. Hem şefkat pek geniştir. Bir zat, şefkat ettiği evlâdı münasebetiyle, bütün yavrulara, hattâ zîruhlara şefkatini ihata eder ve Rahîm isminin ihtasına bir nevi ayinedarlık gösterir. Hâlbuki aşk, mahbubuna hasr-ı nazar edip her şeyi mahbubuna feda eder. Yahut mahbubunu îlâ ve senâ etmek için başkalarını tenzil ve mânen zemmeder ve hürmetlerini kırar. Meselâ biri demiş: “Güneş mahbubumun hüsnünü görüp utanıyor; görmemek için bulut perdesini başına çekiyor.

“Hey âşık efendi! Ne hakkın var, sekiz İsm-i Âzamın bir sahife-i nuranîsi olan güneşi böyle utandırıyor? “Hem şefkat hâlistir, mukabele istemiyor, sâfi ve ivazsızdır. Hattâ en âdi mertebede olan hayvânâtın yavrularına karşı fedakârâne, ivazsız şefkatleri buna delildir. Hâlbuki aşk ücret ister ve mukabele talep eder. Aşkın ağlamaları bir nevi taleptir, bir ücret istemektir.”

Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman'ın “Ey Âşık Efendi!” dediği zatın kim olduğunu araştırmış; sonuçta bu zatın meşhur divan şairi

⁴⁷ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 722.

⁴⁸ Said Nursî, *Mektubat* (İstanbul: Söz Basım Yayan, Mart 2012), 383 (28. Mektup, 8. Risale, 1. Nükte).

Fuzulî-i Bağdadî (ö. 963/1556) olduğunu şu beytinden anlamıştır:

*Güneş mahcuptur, şem-i ruhundan yandırır çarkı,
Çıkarmak ister anı şule-i ahım hicabından.*

Daha sonra güneşin sekiz ism-i azama mazhar olduğu manasına çok yakın olan üç hadis tespit etmiştir. *Mecmaü'z-zevaid*'teki şekli şöyledir: (وَكَلَّ الشَّمْسُ تِسْعَةَ أَمْلاكٍ) yani, “Dokuz tane melek güneş için görevlendirilmiştir.” İbnAdiyy'in (ö. 365/976) *el-Kâmil*'inde geçen şekli ise şöyledir: (يُوكَلُّ بِالشَّمْسِ سَبْعَةَ أَمْلاكٍ). Şeyh Abdülkadir-i Geylânî'nin (ö.561/1165) naklettiğine göre, Resûlullah (sav) hicrette Mekke'den çıktığı zaman, Kureyş'ten korunmak için Hira Dağına yöneldiğinde Cebrail gelmiş ve bir kısmı (و بِالْأَسْمَاءِ الثَّمَانِيَةِ عَلَيَّ قَرْنِ الشَّمْسِ) şeklinde olan duayı ona öğretmiştir.⁴⁹

h. Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman'ın sözleri arasından bazı birleşik, yani iki hadisten meydana gelen, deyim yerindeyse karmaşık diyebileceğimiz hadislerin kaynağını da tespit etmiştir. Onlardan birisi, (الإسلامية جَبَّتِ العصبية الجاهلية) “İslâm asabiyet-i cahiliyeyi kökten kesmiştir” hadisidir.

Badıllı önce bu hadisin 15'ten fazla kaynağını gösterdikten sonra bunun bir tek hadis olmadığını, aksine iki hadisin manalarının birleşmesinden meydana gelmiş iki ayrı hadis olduğunu ifade ediyor. İki hadis şöyledir: (إن الله : الإسلام يجب ما قبله...) “İslâm kendisinden önceki şeyleri kaldırır: Muhakkak ki Allah, cahiliyenin kibrini ve övünmesini sizden kaldırmıştır.” Anlaşıyor ki Bediüzzaman, iki ayrı hadis, mana yoluyla almış ve bir hadis gibi zikretmiştir.⁵⁰

i. Bediüzzaman, Risale-i Nur'da “hadis-i bi'l-mana” yoluyla çok hadisler zikretmiştir. Kendisi şöyle der: “Kavl-i racih odur ki, nakl-i hadis-i bi'l-mana caizdir.” Badıllı üstadın bu sözünü hadis usulünün önemli bir kuralı kabul ederek kaynaklarda bunun kaynağını araştırmış ve tam dokuz yerde bulmuştur. Hadis Usulü âlimleri şöyle demişlerdir: (لا بأس بالحديث قدمت فيه أو أخرت إذا أصبت المعنى) yani, “hadisin manası doğru ise, hadiste takdim ve tehir yapmakta beis yoktur.”⁵¹

⁴⁹ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 467.

⁵⁰ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 470.

⁵¹ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 480.

j. Bediüzzaman bazen yerleşmiş bir kaideden söz eder, fakat bu kaide zahiren hadis gibi görünmez. Badıllı bunların da peşine düşmüş ve hadis olanlarının kaynaklarını bulmuştur. Onlardan bir tanesi Üstadın sık sık zikrettiği şu sözdür: “Nefsini ıslah edemeyen başkasını ıslah edemez.”

Badıllı bu sözün gerçekliğini iki delile dayandırıyor. Önce Bakara Suresi 44. ayeti delil getiriyor: “Siz kitap okuyup durduğunuz halde, kendinizi unutup başkalarına iyiliği mi emrediyorsunuz? Yaptığının çirkin olduğunu anlamıyor musunuz?”

Bir de mevkuf bir hadis delil getiriyor: Hz. Ali diyor ki: (من نصب نفسه للناس إماماً فليبدأ بتعليم نفسه قبل تعليم غيره)Yine Bediüzzaman “Düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır. Nasıl ki, düşmanın düşmanı düşman kaldıkça dosttur.” diyor.

Badıllı bu sözün benzerini, mevkuf bir hadis olarak Hz. Ali'den naklediyor. Hadisin Arapçası şöyledir: (صديقك وصديق صديقك)⁵² (وعدو عدوك أصدقاءك ثلاثة).

Yine Üstadın “el-Cezâu min cinsi'l-amel = Ceza, amel cinsindedir.” şeklindeki özdeyişin hem ayetten hem de hadislerden mülhem olduğunu söylemiştir. Ayet şudur: (وجزاء سيئةً) (سيئةً مثلها) “Bir kötülüğün cezası, ona denk bir davranıştır” (eş-Şûrâ 42/40).

k. Abdülkadir Badıllı, İstanbul'un fethiyle ilgili olarak Risâle-i Nur'da zikredilen hadisin ondan fazla kaynağını tespit etmiştir.⁵³

l. Bediüzzaman, Mevlana Celalüddin Rumî'nin bir sözü olarak da bilinen Farsça bir sözü nakletmiş ve şöyle demiştir: (اگر نه خواهي) (داد، خواهي نه داد) Yani “Eğer vermek istemeseydi istemeyi vermezdi.” Badıllı bu sözün hadis olduğunu söyleyerek beş tane kaynağını tespit etmiştir. Arapça şekli şöyledir: (ما أذن الله لعبد في الدعاء حتى أذن له) (بالإجابة) yani, “Allah bir kula cevap vermeden ona dua etme izni vermezdi.”⁵⁴

4. Eserleri

⁵² Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 669.

⁵³ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 510.

⁵⁴ Badıllı, *Kudsî Kaynaklar*, 682.

Abdülkadir Badıllı'nın eserlerini telif, tercüme ve derleme olmak üzere üç kısımda mütalaa edebiliriz:

4. 1. Telif Eserleri

Abdülkadir Badıllı hayatını Risale-i Nurların neşrine vakfettiği için yazdığı kitapların tümü Risale-i Nur'la alakalıdır.

1. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat* (Abdullah Yeğin'le Ortak) (1981). İlk olarak 1981 yılında Türdav Yayınları arasında çıkmıştır. Daha sonra birçok baskısı yapılmıştır. Bu eserin yazılmasının da ana maksadı Risale-Nur'un daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır. Risale-i Nurda çok sayıda Arapça ve Farsça kelime geçtiği için okuyuculara bu kelimelerin doğru anlamlarını bulmada yardımcı olmak için bu eser hazırlanmıştır. Son derece seviyeli ve büyük ölçüde Osmanlıca lügat ihtiyacını karşılayan bir eserdir.

2. *Risale-i Nurun Neşir Tarihçesi* (1987). Risale-i Nur'un neşir tarihini inceleyen bu eser 1987 yılında Timaş Yayınları arasında çıkmıştır.

3. *Bediüzzaman Said-i Nursî- Mufassal Tarihçe-i Hayatı* (1990). Bu kitap Badıllı'nın en önemli ikinci çalışması sayılır. Badıllı bu kitabı hazırlamak için on yıl çalışmıştır. Şu anda üç cilt olarak yayındadır. İlk neşri iki cilt olarak 1990 yılında Timaş Yayınları tarafından yapılmış, daha sonra müteaddit defalar farklı yayınevleri tarafından neşredilmiştir.

4. *Sadeleştirme Asrî bir Tahriftir* (1990). Badıllı'nın bu kitabı, özellikle F. Gülen ekibi tarafından Risale-i Nur'a yönelik sadeleştirme taleplerine karşı verilen bir cevap niteliğinde bir eserdir. Badıllı bu eserinde, bu ekibin, sadeleştirme ile sadece Risale-i Nur'un daha geniş kitleler tarafından anlaşılmasını sağlamak gibi masum bir talepleri olmadığını, aksine sadeleştirme çalışma altında Risale-i Nur'u tahrif etme niyetlerinin olduğunu vurgulamaktadır.

5. *Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları* (1992). Abdülkadir Badıllı'nın en önemli çalışmasıdır. Hayatının en verimli yıllarını bu kitabı hazırlamak için harcamıştır. Kendisine "fahri doktora" unvanının verilmesi de bu kitap sebebiyle olmuştur. Kitap müteaddit defalar Envar Neşriyat tarafından yayımlanmıştır. Badıllı bu eseri hazırlamak için kaynak olarak 21 adet tefsir, 143 adet hadis, 21 adet siyer ve tarih, 36 adet cerh ve tâdil, 7 adet içinde

çokça hadis olan İslam tarihi, 40 adet zühd ve tasavvuf, 20 adet akaid ve fıkıh usulü, 4 adet fıkıh kitabı ile 5 adet ansiklopedik esere müracaat etmiştir

6. *İslâm Kardeşliği İçinde Türk-Kürt İlişkisi* (1993). Abdülkadir Badıllı'nın Risale-i Nur perspektifinden ırkçılık konusunu değerlendirdiği ve bu çerçevede Türklerle Kürtlerin İslâm kardeşi olduklarını öne çıkardığı bir çalışmasıdır. İlk olarak 1993 yılında Yeni Asya Yayınları arasında çıkmıştır.

7. *Bediüzzaman ve Din Tılsımları* (1997). Abdülkadir Badıllı'nın Risale-i Nur'u esas alarak özellikle imanî konularda Bediüzzaman'ın ne kadar tatmin edici açıklamalarda bulunduğunu ortaya koyan bir eserdir. İlk olarak 1997 yılında İttihad Yayınları tarafından neşredilmiştir.

8. *Müslüman Kadının Örtünme Şekli* (1997). İlk olarak 1997 yılında İttihad Yayıncılık tarafından neşredilmiştir. Bu çalışmada, o yıllarda çokça tartışılan kadınların başörtü takması meselesi ele alınmış ve İslam'a göre bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

9. *İfhamname* (2003). İfham, ikna edip sükût ettirmek, delil göstermekle ve isbat etmekle galip gelmek anlamlarına gelmektedir. Bu çalışma, Seyda Molla Muhammed olarak bilinen bir kişinin Risale-i Nur'daki bazı konuları çarpıtarak yorumlaması üzerine, Badıllı'nın bu şahsın görüşlerini çürütmek üzere kaleme aldığı bir eserdir.

10. *Nur'un Mu'terizlerine Müskit Bir Cevap* (2006). Badıllı'nın Risale-i Nur'da anlatılan bazı konulara itiraz edenlere karşı müdafaa tarzında yazılmış bir eserdir.

4.2. Çeviriler

1. *Mesnevi-i Nuriye* (1980). Bu eser Bediüzzaman'ın Arapça *el-Mesneviyyü'l-'Arabıyyü'n-Nurî* adlı eserinin tercümesidir. Bu kitabın özet çevirisi daha önce, Bediüzzaman'ın kardeşi Molla Abdülmecid (Ünlükül) tarafından yapılmıştır.

2. *Peyvenpûçuk* (1992). Bediüzzaman Said Nursi'nin *Küçük Sözler* adlı eserinin Kürtçe çevirisidir.

3. *İşârâtü'l-İ'caz* (2004). Bu kitabın özet çevirisi de daha önce, Bediüzzaman'ın kardeşi Molla Abdülmecid tarafından yapılmıştır.

4.3. Derleme Eserleri

1. *Âsâr-ı Bedîyye* (1997). Badıllı'nın derleme eserlerinden biridir. Bu eserde Badıllı, Bediüzzaman Said Nursî'nin "Eski Said" olarak adlandırıldığı, Risale-i Nur'un te'lif döneminden önce neşrettiği eserleri bu kitapta toplanmıştır. Eser önce Osmanlıca, daha sonra Latin harfleriyle müteaddit defalar basılmıştır.

2. *Siyaset Neşriyat Şerh ve İzah Mes'eleleri* (1979). Badıllı'nın, Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerinden siyaset, Risale-i Nur'un neşri, şerh ve izahı ile ilgili meseleleri topladığı derleme bir eserdir.

3. *Bediüzzaman Said Nursi – Müdafaalar* (2006). Daha çok Bediüzzaman'ın müdafaalarını ihtiva eden derleme bir çalışmadır. Ancak Badıllı bu eserinde bazı değerlendirmelerde de bulunmuştur. Eser, 2006 yılında Zehra Yayıncılık tarafından neşredilmiştir.

Sonuç

Şanlıurfa'da Badıllı aşiretinin önde gelen isimlerinden biri olan Abdülkadir Badıllı (1936-2014) gençliğinde büyük bir tarikat şeyhine tabi olup iyi bir Müslüman olarak yaşamayı arzu etmiştir. Kaderin bir cilvesi olarak onun bu arzusu Bediüzzaman Said Nursi ile tanışmasına ve onun sadık bir talebesi olmasına sebep olmuştur. 1955 yılında on yedi yaşında iken Bediüzzaman'la tanışan Badıllı bundan sonra onun sadık bir talebesi ve Risale-i Nur'un önce gelen bir naşiri ve müdafii oldu.

Resmi tahsili olmamakla birlikte diplomalarını dışarıdan sınavlara girerek aldı. İslâmî ilimler alanında kendisini iyi seviyede bir ilim adamı kadar geliştirdi. Hayatının önemli bir dönemini Risale-i Nur'daki hadislerin kaynaklarını bulmak için çalıştığı için hadis alanında kendisini geliştirdi. *Risale-i Nur'un Kudsi Kaynakları* adlı çalışma dolayısıyla kendisine Harran Üniversitesi tarafından "fahri doktora" unvanı verildi. Ayrıca tarihi belgelere dayanarak yaklaşık on yıl kadar çalışarak üç büyük cilt halinde üstadı Said Nursi'nin hayatını yazdı.

Hayatını Risale-i Nur'a hizmete vakfeden Badıllı bütün mali imkanlarını da bu yolda harcadı. Fen ve din ilimlerinin birlikte okutulmasının planlandığı ve Bediüzzaman'ın bir hayali olan

Medresetü'z-Zehra'yı kurmaya çalıştı. Fakat o da bunda muvaffak olamadı.

Vefat ettiğinde devletin en üst kademesindeki görevliler (başbakan yardımcısı ve bir bakan) ile halkın bütün kesimleri onun cenazesinde birleşti. Arkasından on altı kitap ve kendisini seven binlerce kalp bıraktı.

Yaşadığı hayatı itibariyle Badıllı, çalışkanlığın, fedakârlığın, İslâm'a ve Risale-i Nur'a bağlılığın bir sembolü idi. Ne kadar çalışmak, ne kadar fedakârlık yapmak, bir Müslüman olarak İslâm'a, bir talebe olarak Risale-i Nur'a ne kadar sadık olmak gerektiğini anlamak isteyenler Abdülkadir Badıllı'ya bakmalıdırlar.

Böylesi önemli bir zatın ortaya koyduğu eserler de önemlidir. Özellikle Said Nursî ve Risale-i Nur hakkında bilgi sahibi olmak veya araştırma yapmak isteyenler onun eserlerinden müstağni olamazlar.

Kaynakça

- Akit. "Abdülkadir Badıllı Toprağa Verildi". Erişim 8 Mart 2020. <https://www.yeniakit.com.tr/haber>
- Badıllı, Abdülkadir. *Bediüzzaman Said-i Nursî - Mufasssal Tarihçe-i Hayatı*. 3 Cilt. İstanbul: Sebat Yayınları, 2019.
- Badıllı, Abdülkadir. *Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları*. İstanbul: Envâr Neşriyat, 1994.
- Badıllı Aşireti (Badıllılar). Badıllı Kelimesinin Anlamı. 10 Mart 2020), <http://badilli-asireti.blogcu.com>
- Bakkal, Ali. "Bediüzzaman Said Nursi'nin Hadisleri Yorumlama Metodu". *Katre Dergisi* 4, (Aralık 2017): 27-57.
- Duman, Murat. *Bir Fikir ve Aksiyon İnsanı Bediüzzaman Said Nursi*. İstanbul: Gelecek Yayınevi, 2008.
- Gazete İpekyol, "İlk Yedigârların Son Halkalarındandı". (Erişim 12 Mart 2020). <https://www.gazeteipekyol.com/genel>
- Hâkim en-Nisâbü'rî, Ebû Abdullah Muhammed b. Abdillâh b. Muhammed. *el-Müstedrak'ala's-Sahîhayn*. Beyrut: 1986.
- Heyet. *Said Nursi'nin Eğitim Felsefesi Medresetüzzehra Sempozyumu*. Van: Merak Yayınları, 12-14 Ekim 2012.
- Hürriyet. "Ailesi, Abdülkadir Badıllı'nın Ölümünün Araştırılmasını"

- İstiyor”. Erişim 8 Mart 2020.<https://www.hurriyet.com.tr>
- Hürriyet. “Bediüzzaman’ın Talebelerinden Badıllı’nın Vefatı”. (Erişim 8 Mart 2020). <https://www.hurriyet.com.tr>
- İbn Hacer el-Askalânî. Ebü'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Alî b. Muhammed. *Fethu'l-Bârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî*. Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî, 1401/1981.
- İskenderpaşa. “Mevlânâ ZiyâüddinHâlid-i Bağdâdî”. Erişim 04.04.2020. <http://www.iskenderpasa.com>
- Menek, Abdükladir. *Bediüzzaman Said Nursi İstanbul Hayatı*. 2. Baskı. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2008.
- Nursi, Bediüzzaman Said. *İlk Dönem Eserleri (Münazarat)*. İstanbul: Söz Basım-Yayın, Mart 2012.
- Nursî, Bediüzzaman Said. *Lem'alar*. İstanbul: Sözler Neşriyat, 2009.
- Nursî, Bediüzzaman Said. *Mektubat*. İstanbul: Söz Basım Yayın, Mart 2012.
- Öztoprak, Mustafa. *Bedüzzaman Said Nursî'nin Hadis Anlayışı*. Ankara: Gece Kitaplığı, 2016.
- SorularlaRisale. “Bediüzzaman Said Nursi”. Erişim 10 Mart 2020. <https://sorularlarisale.com/abdulkadir-badilli>
- Sorularla Said Nursi. “Mevlâna Hâlid'den Bediüzzaman'a İntikal Eden Cübbe” (10 Mart 2020). <http://www.sorularlasaidnursi.com>
- Şahiner, Necmettin. *Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi*. İstanbul: Yeni Asya Yayınevi, 1979.
- Şanda, Mehmet Nuri. “Geçmişten Günümüze Beydili Aşireti”. *Doğu Anadolu Sosyal Bilimlerde Eğilimler Dergisi*, 1/2, 2017, 64-75.
- Uludağ, Süleyman. “Keşf”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 25/315-317. Ankara: TDV Yayınları, 2002.
- Vikipedi. “Badıllı (aşiret)”. Erişim 10 Ekim 2020. <https://tr.wikipedia.org/wiki>
- Yılmaz, Musa Kazım. “Abdülkadir Badıllı Ağabey”. *Yeniurfa Gazetesi*. 29 Aralık 2014.